

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВО – ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Каталог книжкової виставки

Упорядник :

Н. Є. Шолохова,

провідний бібліотекар.

**І. П. Соколянський – український педагог та психолог,
засновник тифлосурдопедагогіки, винахідник, організатор
освіти й науки**

(до 130-річчя від дня народження Івана Панасовича Соколянського,
1889–1960)

І. Життєвий шлях і творча діяльність

відомого українського вченого

1. **Басилова, Т. А.** Иван Афанасьевич Соколянский / Т. А. Басилова // Дефектология. – 1989. – № 2. – С. 4–7.
2. **Басилова, Т. А.** К 110-летию со дня рождения И. А. Соколянского / Т. А. Басилова // Дефектология. – 1999. – № 2. – С. 57.
3. **Єфіменко, Н. В.** І. П. Соколянський : віхи життя і педагогічної творчості / Н. В. Єфіменко // Дефектологія. – 1998. – № 3. – С. 52–55.
4. [Листи Олександра Довженка до Івана Соколянського] // Довженко, О. П. Твори : в 5 т. / О. П. Довженко. – Київ : Дніпро, 1985. – Т. 5. – С. 51, 57, 79, 81, 82, 90, 142, 143.
5. **Марочко, В.** Професор-дефектолог Іван Соколянський // Репресовані педагоги України : жертви політичного терору (1929–1941) / В. Марочко, Г. Хілліг ; Ін-т історії України НАН України, Марбурзький ун-т (Німеччина). – Київ : Наук. світ, 2003. – С. 111–123.

6. **Пригоровська, Л. В.** До питання про співпрацю О. П. Довженка з подвижниками дефектології : [про І. А. Соколянського та О. П. Довженка] / Л. В. Пригоровська // Українознавство. – 2005. – № 3. – С. 133–136.
7. **Пригоровська, Л. В.** О. П. Довженко, І. О. Соколянський, О. І. Скороходова : дружба, співпраця, освітянська взаємопідтримка / Л. В. Пригоровська // Педагогіка і психологія. – 2009. – № 1. – С. 119–127.
8. **Рожнятовська, О.** Фундатор вітчизняної дефектології : до 120-річчя від дня народження І. П. Соколянського / О. Рожнятовська // Календар знаменних і пам'ятних дат. – 2009. – № 2. – С. 29–37.
9. **Соколянський Іван Панасович** : [коротка біограф. довідка] // Психологічна енциклопедія / авт.-упоряд. О. М. Степанов. – Київ : Академвидав, 2006. – С. 331.
10. **Соколянський Іван Панасович** : [коротка біограф. довідка] // Спеціальна педагогіка : понятійно-термін. слов. / АПН України, Ін-т спец. педагогіки, Луганськ. держ. пед. ун-т ім. Т. Шевченка ; за ред. В. І. Бондаря. – Луганськ : Альма-матер, 2003. – С. 367.
11. **Іван Панасович Соколянський (1889–1960)** : до 120-річчя від дня народження : список л-ри / Наук.-пед. б-ка ; [підготувала голов. бібліограф Н. В. Щербак]. – Миколаїв : [б. в.], 2009. – [2] с. – (Ювілейні дати 2009).
12. **Сухомлинська, О. В.** Соколянський Іван Панасович (1889–1960) / О. В. Сухомлинська // Українська педагогіка в персоналіях : у 2 кн. : навч. посіб. / за ред. О. В. Сухомлинської. – Київ : Либідь, 2005. – Кн. 2. : XX ст. – С. 296–302.
13. **Сухомлинська, О. В.** Соколянський Іван Панасович : [коротка біограф. довідка] / О. В. Сухомлинська // Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; голов. ред. В. Г. Кремень ; редкол.: І. Д. Бех, О. В. Сухомлинська, П. І. Рогова [та ін.]. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – С. 833–834.

II. Науково-педагогічна спадщина І. П. Соколянського

1. **Соколянський, І. П.** Буквар для індивідуального навчання дорослих глухонімих / І. П. Соколянський. – Київ : Рад. школа. – 1959. – 132 с.
2. **Соколянський, І. П.** Дещо з основних питань радянської педагогіки / І. П. Соколянський // Рад. освіта. – 1928. – № 12. – С. 6–12.

3. **Соколянський, І. П.** Деякі питання радянської педагогіки / І. П. Соколянський // Дит. рух. – 1928. – № 10. – С. 19–21.
4. **Соколянський, І. П.** Дитрух-школа-учитель / І. П. Соколянський // Рад. освіта. – 1925. – № 5. – С. 15–21.
5. **Соколянський, І. П.** Несколько замечаний о слепоглухонемых / И. А. Соколянский // Антология педагогической мысли Украинской ССР / Акад. пед. наук СССР ; сост. Н. П. Калениченко ; редкол.: Фоменко М. В., Кондуфор Ю. Ю., Ярмаченко Н. Д. [и др.]. – Москва : Педагогика, 1988. – С. 407–416.
6. **Соколянський, І. П.** Несколько замечаний об авторе этой книги : [предисловие] / И. А. Соколянский // Скороходова, О. И. Как я воспринимаю окружающий мир / О. И. Скороходова. – Москва : Изд-во АПН РСФСР, 1947. – С. 6–16.
7. **Соколянський, І. П.** О пальцевой речи / И. А. Соколянский // Обучение и воспитание глухих : сб. материалов / сост.: А. И. Дьяченко, А. Д. Доброва, Я. А. Новиков. – Москва : ГУПИ, 1959. – С. 93–99.
8. **Соколянський, І. П.** Обучение слепоглухонемых детей / И. А. Соколянский // Дефектология. – 1989. – № 2. – С. 75–84.
9. **Соколянський, І. П.** Організація педагогічного процесу за комплексовою системою, методика і методична техніка / І. П. Соколянський // Рад. освіта. – 1926. – № 1. – С. 11–16.
10. **Соколянський, І. П.** Педагогіка школи та родини в системі соціального виховання / І. П. Соколянський // Рад. освіта. – 1928. – № 10. – С. 3–14.
11. **Соколянський, І. П.** Педагогічна практика / І. П. Соколянський // Рад. освіта. – 1926. – № 12. – С. 1–8.
12. **Соколянський, І. П.** Про дисципліну / І. П. Соколянський // Рад. освіта. – 1927. – № 2. – С. 1–10.
13. **Соколянський, І. П.** Про поведінку особистості / І. П. Соколянський // Рад. освіта. – 1925. – № 4. – С. 7–20.
14. **Соколянський, І. П.** Про так зване читання з губ глухонімими / І. П. Соколянський // Укр. вісн. рефлексології та експериментальної педагогіки. – 1926. – № 2. – С. 42–59.
15. **Соколянський, І. П.** Соціальні й біологічні моменти в дитячому русі / І. П. Соколянський // Шлях освіти. – 1924. – № 6. – С. 206–208.
16. **Соколянський, І. П.** Ув'язка соцвиху з дитячим рухом / І. П. Соколянський // Рад. освіта. – 1925. – № 2. – С. 13–19.
17. **Соколянський, І. П.** Усвоение слепоглухонемым ребенком грамматического строя словесной речи / И. А. Соколянский // Дефектология. – 1999. – № 2. – С. 58–60.

18. **Соколянський, І. П.** Школа та дитрух на Україні / І. П. Соколянський, В. Арнаутів // Рад. освіта. – 1925. – № 5. – С. 11–15.

III. Внесок І. П. Соколянського у розвиток

педагогічної науки і спеціальної освіти

1. **Албул, І. В.** Ідея цілісного підходу вивчення дитини в Харківській педологічній школі в діяльності І. Соколянського / І. В. Албул, О. О. Кабанова // Пед. науки : теорія, історія, інновац. технології : наук. журн. – 2015. – № 5. – С. 59–67.
2. **Апраушев, А. В.** Тифлосурдопедагогика : воспитание, обучение, трудовая и социальная реабилитация слепоглухонемых : учеб. пособие для студентов дефектол. фак. пед. ин-тов / А. В. Апраушев. – Москва : Просвещение, 1983. – С. 19–20.
3. **Бащенко, Т. П.** Погляди на жестову мову у житті і науковій спадщині Івана Соколянського : до 111-річчя з дня народження видатного українського вченого / Т. П. Бащенко // Жестова мова й сучасність : зб. наук. пр. / Нац. акад. пед. наук України, Ін-т спец. педагогіки НАПН України ; [редкол.: Засенко В. В., Киричук О. В. та ін.]. – Київ : [б. в.], 2010. – Вип. 5. – С. 5–16.
4. **Березівська, Л. Д.** Реформування шкільної освіти в Україні у ХХ столітті : монографія / Л. Д. Березівська ; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ : Богданова А. М., 2008. – С. 174, 187, 231,
5. **Березівська, Л. Д.** Розробка Наркомосом УСРР системи шкільної освіти та її апробація в контексті соціально-економічних та суспільно-політичних детермінант (1920-1924) : [про участь І. П. Соколянського у розробці освітніх реформ] // Історико-педагогічний альманах / Уманський держ. пед.ун-т ім. Павла Тичини. – Київ : [б. в.], 2007. – № 1. – С. 11, 14, 17.
6. **Бондар, В. І.** Становлення спеціальної освіти дітей з вадами розумового розвитку в системі державних закладів : [про методіку І. А. Соколянського] // Історія олігофренопедагогіки : підруч. / В. І. Бондар, В. В. Золотоверх. – Київ : Знання, 2007. – С. 68, 71, 89, 95.
7. **Горбенко, Ю. П.** В боротьбі за педагогіку : [про І. А. Соколянського] / Ю. П. Горбенко // Укр. вісн. експеримент. педагогіки та рефлексології. – 1928. – № 4. – С. 117.
8. **Дуб'яга, Н. І.** Спроба переведення ланцюгової методики І. П. Соколянського при навчанні глухонімих усної мови через читання з

- губ – на рефлексологічних підставах / Н. І. Дуб'яга // Укр. вісн. експеримент. педагогіки та рефлексології. – 1926. – № 2. – С. 60–98.
9. **Єфіменко, Н. В.** Вклад І. П. Соколянського у становлення та розвиток педагогічної науки в Україні / Н. В. Єфіменко // Педагогічна наука : пошуки, здобутки, завдання : матеріали звіт. наук. конф. 22–24 квіт. 1997 р. / Ін-т педагогіки АПН України ; [редкол.: Мадзігон В. М., Бурда М. І., Легкий М. П. та ін.]. – Київ : [б. в.], 1997. – С. 15–16.
10. **Єфіменко, Н. В.** Проблеми корекційно спрямованого впливу на формування особистості у педагогічній спадщині І. П. Соколянського / Н. В. Єфіменко, В. В. Засенко // Освіта й виховання в Польщі й Україні (XIX–XX ст.) : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 20–22 трав. 1998 р., м. Ніжин / М-во освіти України, АПН України, Ун-т ім. Марії Кюрі-Складовської (Люблін, Польща), Ніжин. держ. пед. ун-т ім. М. Гоголя ; [упоряд. і заг. ред. Є. І. Коваленко]. – Ніжин: [б. в.], 1998. – Ч. 2. – С. 204–208.
11. **Засновник** педагогіки сліпоглухонімих на Україні Іван Опанасович Соколянський // Харків – моя мала Батьківщина : навч. посіб. з народознавства / М-во освіти і науки України, Харк. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; за заг. ред. І. Ф. Прокопенка. – Харків : ОВС, 2003. – С. 183–186.
12. **Історичні** аспекти розвитку спеціальної педагогіки // Спеціальна педагогіка : навч. посіб. для студентів вищих навч. закл. / [авт. кол.: Мартинчук О. В. та ін. ; за заг. ред. Мартинчука О. В.] ; Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка. – Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2017. – С. 63–64.
13. **Лівшина, С. С.** Педологічні основи роботи з переддошкільниками / С. С. Лівшина // Укр. вісн. експериментальної педагогіки та рефлексології. – 1928. – № 4. – С. 5–7.
14. **Лук'янова, В. А.** Педагогічні проблеми у спадщині І. Соколянського / В. А. Лук'янова // Теорія та методика навчання та виховання : зб. наук. пр. / Харк. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; за ред. Г. В. Троцько. – Харків : Харк. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди, 2003. – Вип. 10. – С. 133–138.
15. **Мещеряков, А.** Об авторе этой книги и о системе обучения слепоглухонемых : [про І. П. Соколянського та його ученицю О. І. Скороходову] / А. Мещеряков // Скороходова, О. И. Как я воспринимаю, представляю и понимаю окружающий мир / О. И. Скороходова. – Москва : Педагогика, 1972. – С. 5–26.

16. **Орлов, А. В.** Основи ланцюгової методики виховання сліпоглухих І. О. Соколянського / А. В. Орлов // Соціально-психологічні проблеми тифлопедагогіки : зб. наук. пр. : [вміщує матеріали конф. «Сучасний світ і незрячі», 15–16 жовт. 2010 р., м. Луцьк] / Нац. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2011. – Вип. 4. – С. 116–127.
17. **Шевченко, О.** Внесок І. Соколянського в справу підготовки дефектологічних кадрів в Україні (1920-1930 рр.) / О. Шевченко // Дефектологія. – 2009. – № 4. – С. 45–48.
18. **Ярмаченко, М. Д.** І. П. Соколянський // Історія сурдопедагогіки : навч. посіб. для студ. дефектологічн. ф-тів. пед. ін-тів / М. Д. Ярмаченко. – Київ : Вища шк., 1975. – С. 269–274.